

۱۲۹۷۴۸۱

طراحی محیط یادگیری کودکان استثنایی

گردآوری، تدوین و تألیف:

محمود شاهسواری

قسم حشمت

www.ketab.ir

سرشناسه: حشمت، قسم، ۱۳۶۴

عنوان و نام پدیدآور: طراحی محیط یادگیری کودکان استثنایی / نویسندگان: قسم حشمت؛ محمود شاهسواری؛ ویراستار:

یونس پاکپور

مشخصات نشر: تهران: خرد زهره، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۳۷-۴-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: آموزش ویژه

شناسه افزوده: شاهسواری، محمود، ۱۳۵۰

شناسه افزوده: پاکپور، یونس، ۱۳۶۲ -، ویراستار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ ط ۴ ح/ LC۹۶۵

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۵۶۳۷۸

انتشارات خرد زهره

طراحی محیط یادگیری کودکان استثنایی

نویسندگان: قسم حشمت؛ محمود شاهسواری

ویراستار: یونس پاکپور

ناشر: انتشارات خرد زهره

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۳۷-۴-۵

قطع: وزیری، تعداد صفحه: ۱۲۰

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۵۸۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۴

انتشارات خرد زهره

تهران - شهرک ولیعصر - خیابان جیب اله میرزایی - کوچه شهید امیر زرنگی - پلاک ۸

تلفن: ۰۹۱۲۶۰۳۰۸۲۵

پست الکترونیک: hmm.psy@gmail.com

فهرست مطالب

۵	..... مقدمه
۷	..... فصل اول: آموزش و پرورش کودکان استثنایی
۸	..... کودکان استثنایی
۹	..... کودک استثنایی در مدرسه
۹	..... ملاحظات آموزشی ویژه
۱۰	..... محیط آموزشی
۱۱	..... تاریخچه آموزش و پرورش کودکان استثنایی
۱۲	..... محیط آموزشی
۱۳	..... کلاس های عادی
۱۳	..... اتاق مرجع
۱۳	..... کلاس ویژه
۱۴	..... عقب ماندگی ذهنی
۱۶	..... ناتوانی های یادگیری
۱۸	..... دشواری های رفتاری / اختلال رفتاری
۱۹	..... اختلالات زبان و گفتار
۱۹	..... آسیب دیدگی شنوایی
۲۰	..... آسیب دیدگی دیداری
۲۱	..... ناتوانی های جسمانی
۲۲	..... معلولیت های چند گانه و شدید
۲۳	..... فصل دوم: مطالعه تطبیقی آموزش کودکان استثنایی
۲۴	..... سازمان آموزش و پرورش استثنایی ایران

۳۱	..... مراکز یادگیری سازمان آموزش و پرورش استثنایی ایران
۳۶	..... محیط یادگیری کودکان استثنایی در سطح جهان
۳۶	..... ۱- مرکز یادگیری
۴۰	..... ۲- مرکز رشد و توسعه کودک
۴۵	..... ۳- مرکز یادگیری کینگ وی
۵۰	..... ۴- مرکز یادگیری و رشد کودک
۵۵	..... ۵- مرکز کودکان در یو. سی. پی
۶۲	..... ۶- مرکز یادگیری ناشنوایان
۶۵	..... ۷- مرکز فری مینگ هام
۶۹	..... ۸- مرکز یادگیری ماری مک دول
۷۵	..... فصل سوم: طراحی محیط یادگیری کودکان استثنایی
۷۷	..... ۱- تجزیه و تحلیل ویژگی های یادگیرندگان
۷۸	..... ۲- تعیین اهداف
۸۰	..... ۳- انتخاب و کاربرد رسانه ها، مواد و تجهیزات
۸۳	..... ۴- نیروی انسانی
۱۰۱	..... ۵- محیط فیزیکی
۱۱۳	..... منابع

مقدمه

یادگیری یکی از نیازهای اساسی انسان برای سازگاری با محیط و ادامه زندگی است. انسان از ابتدای خلقت تاکنون در هر شرایطی، برای ادامه و بهبود زندگی خویش، همواره نیازمند یادگیری بوده است. حال که در آغاز هزاره سوم، تحول اطلاعات و ارتباطات زندگی انسان در ابعاد مختلف، با تحولاتی بنیادین مواجهه ساخته است، به طبع نظام آموزش و پرورش را نیز با این چالش‌ها روبرو کرده است. شرایط متغیر یادگیری همانند کار و زندگی، توانایی‌ها و راهبردهای شناختی و فراشناختی خاصی را می‌طلبد. از سوی دیگر عواملی چون مشغله زیاد و وقت کم یادگیرندگان برای تحصیل، مهاجرت تحصیل کرده‌ها، کاهش کیفی دانش فارغ التحصیلان، و شک و تردید در بازدهی آموزشی، افت تحصیلی، افزایش رقابت برای کسب دانش و اطلاعات جدید، سازمان‌های آموزشی کشورها را با بحران مواجه کرده است.

یکی سازمان‌های آموزشی فوق‌الذکر (خانواده) که اعضای آن از جهات مختلف ذهنی، جسمی، عاطفی و اجتماعی تفاوت قابل ملاحظه‌ای با دیگر همسالان خود دارند، به نحوی که به دلیل همین تفاوت‌های محسوس قادر نیستند از برنامه‌های درسی عادی که اصولاً بر پایه ویژگی‌ها و توانایی‌های مشترک اکثریت کودکان در سنین مختلف تنظیم گردیده است، به طور مناسب بهره‌مند گردند (افروزه، ۱۳۶۸). این خانواده امروز، خانواده کودکان استثنایی نامیده می‌شود. یکی از راهکارهایی که امروزه بسیاری از کشورها، برای مقابله با مشکلات فوق‌در حوزه آموزشی کودکان استثنایی بکار گرفته‌اند، طراحی و راه‌اندازی محیط یادگیری ویژه کودکان استثنایی است که به عنوان مراکز یادگیری شناخته شده است.

عواملی چون افزایش روزافزون اطلاعات و دانش بشری و سهولت دستیابی به آنها، رشد و ظهور چندرسانه‌ای‌ها، کاربرد شبکه‌های اینترنت و تأثیر آنها بر نظام‌های آموزشی، تغییر مفاهیم آموزش و پرورش از حالت سنتی خود به بازآموزی‌های دوره‌ای

که بر نیازهای مقتضی مبتنی است، وجود تفاوت های فردی و نیازها و علائق شخصی، اعتقاد به توانایی یادگیری همه افراد در مدت زمان متفاوت و نیاز شدید کودکان استثنایی به برنامه آموزشی ویژه از جمله عواملی هستند که ضرورت ایجاد محیط یادگیری ویژه برای کودکان استثنایی را تبیین می کند.

کتاب حاضر تحت عنوان "طراحی محیط یادگیری کودکان استثنایی" در سه فصل تنظیم شده است که فصل اول مروری کوتاه بر کلیات آموزش و پرورش کودکان استثنایی می باشد. در فصل دوم به بررسی تطبیقی محیط یادگیری کودکان استثنایی در برخی کشورهای خارجی پرداخته شده است. فصل سوم به ارائه طرحی مبنی بر تجهیز محیط یادگیری کودکان استثنایی اختصاص دارد. امید است محتوای این کتاب مورد توجه دانشجویان و متخصصان قرار گرفته باشد.

قسمت هشتم محمود شاهسواری

پاییز ۹۳